

YTTRANDE

2018-06-28 Ärendenr:
NV-03204-18

Miljö- och energidepartementet
m.registrator@regeringskansliet.se

Kopia till
jerker.forssell@regeringskansliet.se

Yttrande över Kemikalieinspektionens rapport ”Mikroplast i kosmetiska produkter och andra kemiska produkter-” (M2018/00903/Ke)

Sammanfattning

- Naturvårdsverkets utgångspunkt är att det finns ett behov av att minska utsläppen av mikroplastpartiklar från kosmetiska och andra kemiska produkter och delar därför Kemikalieinspektionens bedömning i denna del.
- Naturvårdsverket delar bedömningen att en reglering av mikroplaster i produkter i första hand bör eftersträvas på EU-nivå och ser positivt på Kemikalieinspektionens avsikt att arbeta för begränsningar på EU-nivå. Naturvårdsverket delar Kemikalieinspektionens bedömning att en enhetlig definition av mikroplast bör utarbetas på EU-nivå.
- Naturvårdsverket ifrågasätter huruvida författningsförslagen om en utvidgad nationell begränsning för mikroplast i kosmetiska produkter är ändamålsenliga och rimliga men utesluter inte att ett utvidgat nationellt förbud kan vara motiverat när effekterna av ett sådant förbud kan bedömas på ett mer tillförlitligt sätt.

Naturvårdsverkets ställningstagande och skäl

Avsnitt 3- Utsläpp av mikroplaster till miljön

Naturvårdsverket delar uppfattningen att det finns ett behov av att minska utsläppen av mikroplastpartiklar från kosmetiska och andra kemiska produkter.

Avsnitt 4-Kemikalieinspektionens bedömning av kunskapsbehov

Naturvårdsverket delar uppfattningen att mer kunskap om mikroplastpartiklar är nödvändig, bl.a. om dess egenskaper och effekter på människors hälsa och på miljön. Samtidigt är det viktigt att försiktighetsprincipen råder eftersom det tar tid att bygga upp kunskapsläget och förebyggande åtgärder kan vara samhällsekonomiskt fördelaktigt.

Avsnitt 5- Kemikalieinspektionens bedömning av möjliga styrmedel för minskade utsläpp av mikroplast från kosmetiska och andra kemiska produkter

Begränsningar på EU-nivå och på nationell nivå

Naturvårdsverket delar bedömningen att en reglering av mikroplaster i produkter i första hand bör eftersträvas på EU-nivå. Detta mot bakgrund av att en reglering på EU-nivå bedöms utgöra ett mer kostnadseffektivt styrmedel samt att en sådan reglering totalt sett bedöms medföra en större effekt på utsläpp av mikroplaster i miljön jämfört med nationell reglering. En EU-reglering bör också föra med sig positiva effekter i form av gemensam europeisk kunskapsuppbyggnad. Naturvårdsverket delar bedömningen att någon form av konkret begränsning kommer att komma till stånd på EU-nivå, även om det är osäkert vilken ambitionsnivå som detta arbete kommer att utmynna i (avsnitt 5.5).

Naturvårdsverket ser positivt på Kemikalieinspektionens avsikt att arbeta för begränsningar på EU-nivå i samarbete med den Europeiska kemikaliemyndigheten (Echa). Naturvårdsverket ser positivt på det uppdrag som Echa fått att ta fram en begränsningsdossier om mikroplaster enligt Reach-förordningen (avsnitt 5.3.3.).

Naturvårdsverket instämmer i bedömningen att det kan ifrågasättas om begränsningsregler på nationell nivå är ändamålsenliga och rimliga. Ett utvidgat nationellt förbud kan i det här läget ses som en oproportionerligt ingripande åtgärd ur ett juridiskt perspektiv, eftersom effekterna av ett långtgående nationellt förbud är svåra att uppskatta. I den utsträckning effekterna går att uppskatta kan dessa emellertid förväntas bli betydande för företagen samtidigt som de bedöms bli små för miljön. Utsläppen av mikroplaster bör dock minska generellt.

Naturvårdsverket utesluter inte att ett utvidgat nationellt förbud kan vara motiverat ur miljöhänsyn och med hänsyn till försiktighetsprincipen. Naturvårdsverket menar emellertid att det utifrån rådande kunskapsläge är mer lämpligt att avvakta utfallet av en eventuell kommande EU-reglering.

Miljöskatter

Naturvårdsverket instämmer i Kemikalieinspektionens bedömning att en särskild utredning behövs för att bedöma den möjliga utformningen av miljöskatter på produkter innehållande mikroplaster och om de är lämpliga att införa.

Upphandlingskriterier

Naturvårdsverket gör ingen annan bedömning än Kemikalieinspektionen som inte förordrar någon direkt satsning på utveckling av upphandlingskriterier.

Verka för frivilliga åtaganden

Naturvårdsverket ser positivt på Kemikalieinspektionens avsikt att bedriva en riktad dialog om problemet med mikroplaster med berörda branschföreträdare.

Förutom möjligheten att genom en sådan dialog åstadkomma frivilliga åtaganden är det viktigt för att öka kunskapsuppbyggnaden om förutsättningarna för att fasa ut mikroplaster från produkter. En sådan nationell kunskapsuppbyggnad behövs för att kunna föreslå relevanta och effektiva styrmedel, och skulle dessutom utgöra ett bra underlag för att åstadkomma lämplig reglering av mikroplaster på EU-nivå.

Naturvårdsverket ser en potential för synergieffekter mellan en sådan dialog och det av regeringen tillsatta Substitutionscentrum RISE som har i uppdrag att stödja företag i utfasningen av oönskade mikroplaster från såväl tvätt-, disk- och rengöringsmedel som kosmetika.

Avsnitt 6

Naturvårdsverket delar Kemikalieinspektionens bedömning att en enhetlig definition av mikroplast bör utarbetas på EU-nivå för att få en harmonisering och förenkla eventuell framtida anmälningsplikt och registrering.

Naturvårdsverket delar bedömningen att kunskapsuppbyggnad är av stor vikt för att förbättra underlaget om vilka proaktiva åtgärder som behöver genomföras framgent.

Beslut om detta yttrande har fattats av generaldirektören Björn Risinger.

Vid den slutliga handläggningen har i övrigt deltagit avdelningschefen Martin Eriksson, föredragande, enhetschefen Gunilla Sallhed samt handläggaren Ulrika Hagbarth.

Detta beslut har fattats digitalt och saknar därför namnunderskrifter.

Björn Risinger

Martin Eriksson

Kopia till:

Jerker Forssell, Miljö- och energidepartementet